

Sakala recreation area

puhkekoht; rest area	lehtmets; deciduous forest
metsaonn; forest hut	raba; fen
lõkkekoht telkimisega; campfire site with camping spaces	madalsoo; swamp
okasmets; coniferous forest	ebatasane maa; uneven ground
segamets; mixed forest	üksik lehtpuu; deciduous tree
lehtpuude rühm; group of deciduous trees	okaspuuharvik; glade of coniferous trees
Saarjõe matkarada; Saarjõe hiking trail	Sakala tee matkarada; Sakala tee hiking trail

Mullasamba

Saeveski

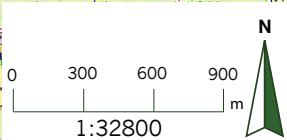
Kabelimäe

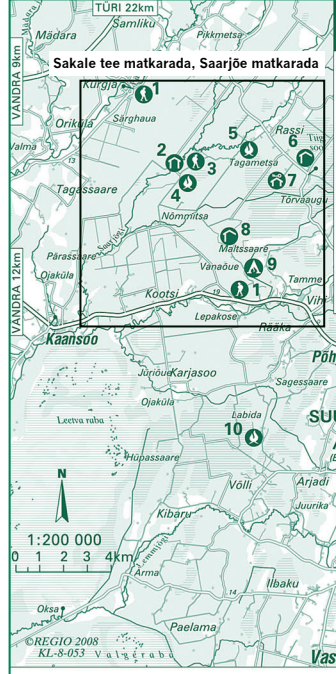
Maltsaare

Metsavenna

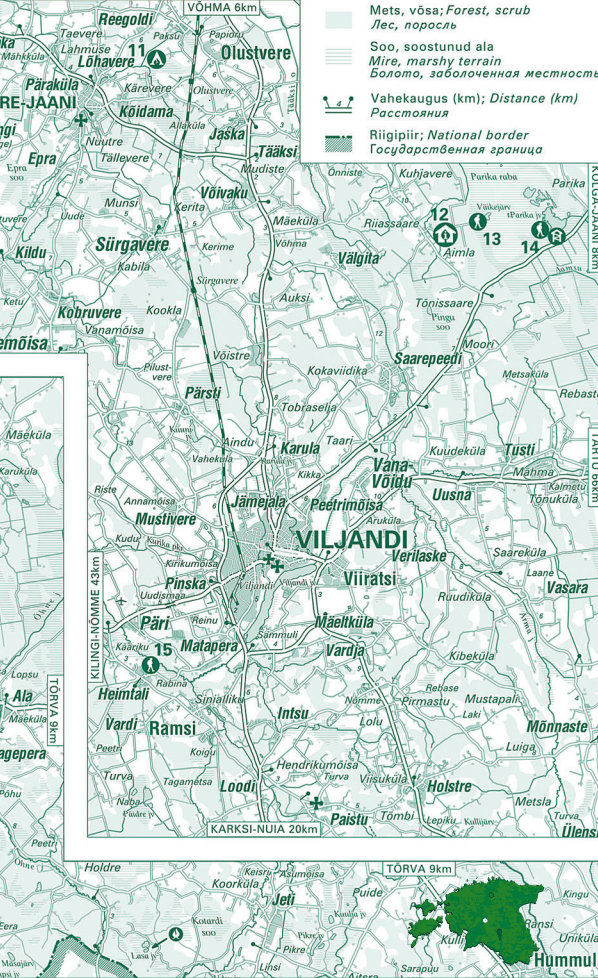
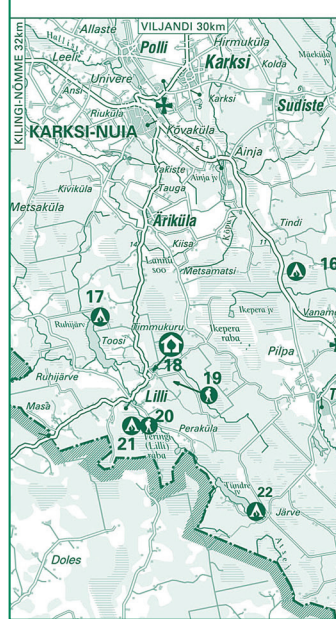
Luidete

Vanaõue

- Sakala recreation area / Местность для отдыха Сакала
- Looduskeskus; Nature centre
Центр природы
 - Loodusmaja; Nature house
Дом природы
 - Matkarada; Hiking trail
Природопоисвательные маршруты
 - Lõkkekoht telkimisega; Bonfire site and camping location
Место для разведения костра и ночевки в палатке
 - Metsamaja; Forest house
Лесной домик
 - Metsaonn; Forest hut
Лесные жилища
 - Puhkekoht; Rest area
Места для привала
 - Lõkkekoht; Bonfire site
Места для разведения костра
 - Vaatetorn; Lookout tower
Обозревательная вышка
 - 4 Objekti number; Object number
Номер объекта
 - Kirik; Church
Церкви
 - Mets, võsa; Forest, scrub
Лес, поросль
 - Soo, soostunud ala
Болото, заболоченная местность
 - Vahekaugus (km); Distance (km)
Расстояние
 - Riigipiir; National border
Государственная граница

Sakala tee matkarada asub Pärnu, Viljandi ja Järva maakonna piirimaal. Rada algab Vanaõue puhkekeskuse juurest (Vändra–Mudiste maantee ääres) Navesti luidete maastikukaitsealalt ja lõpeb Kurgjal – Carl Robert Jakobsoni majamuuseumi lähisel. 12 km pikkune matkarada on tähistatud kollase-punase triibuga märgistatud puidust postidega ja kilomeetritähtidega. Rada kulgeb mööda metsateid ja -sihte, kraavide ületamiseks on ehitatud purded. Kevad-sügisese perioodil võib rada olla kohati märg. Rajale jääb 5 puhkekohta (Vanaõue, Luidete, Maltssaare, Kabelimäe ja Mullasamba). Vanaõuel alustades 8 km pärast asub Saeveski metsaonn, kus on võimalik lõket teha ja ka ööbida. Rada on läbitav ka jalgrattaga ja talvel suuskadega.

Sakala tee matkarada tutvustab teekonda, mida läbis Carl Robert Jakobson liikudes Kurgjalt Viljandisse „Sakala” ajalehte toimetama. Raja puhkekohtades olevad huvipunktid tutvustavad ümbritsevat rikkalikku loodust, ajaloo- ja kultuuripärandit. Raja läbimiseks kulub aega umbes 3–4 tundi.

Sakala tee matkaraja suurimaks väärtuseks on võimalus tutvuda kuulsate Vändra kandi metsadega. Metsade tähtsusele juhtis tähelepanu ka C.R. Jakobson: "Nendel on suur voli inimeste talituse ja eluviiside üle ja neid ühe rahva üleüldise vara hulka arvata. Põlluharimisega käivad nad käsikäes ning tuhatkordsel kombel tarvitavad mets ja põlluharimine tõinetoist."

Matkarajal paiknevad infotahvlid tutvustavad teekäijatele piirkonnas kasvavaid taimi, puid-põõsaid, haruldast laanenääri ning vanu talu- ja metsavahi kohti.

Matka- ja loodussõprade igakevadine C.R. Jakobsoni surmaaastapäevale pühendatud rännak mööda Sakala tee matkarada on juba aastaid kestev traditsioon.

Säästlikkuse sõnum

- Kavanda matk hoolega
- Arvesta igapäevaseid
- Liigu järgi jätmata
- Korista prügi
- Pese kuival maal
- Tee tuld, kus tohib
- Hõia koer rihmas
- Vaata, kuhu pargid

Sakala puhkeala asub Kesk-Eesti lõunaosas Viljandi, Valga, Järva ja Pärnu maakonna 10 valla piirides (Viljandimaal: Karksi, Halliste, Paistu, Pärsti, Suure-Jaani ja Kolga-Jaani; Valgamaal: Helme ja Hummul; Järvamaal Türi ja Pärnumaal Vändra). Puhkeala lõuna- ja põhjapoolsemaid objekte ühendavad Viljandi ümbruses Õisu MK, Loodi looduspark ja Parika MK mitmekesiste matka- ja õpperadadega. Puhkeala keskel Aimla külas on külastajatele avatud Aimla Looduskeskus-teabepunkt, kus toimuvad loodushariduslikud programmid ja üritused kõigile huvilistele. Looduskeskuse läheduses on Parika väikejärve õpperada südamekujulise rabajärvega.

Puhkeala põhjapoolne osaala paikneb Viljandi-, Järva- ja Pärnumaa metskonna aladel ning tema ulatus põhjast lõunasse kui läänest itta on umbes 15 km. Põhjapoolne osaala jääb Sakala kõrgustiku äärealale, mida piirab läänest ja lõunast Pärnu madalik, millele on iseloomulik ulatuslik soostumine ja suur metsasus. Puhkeala lõunapoolne osaala paikneb Valga- ja Viljandimaa metskonna maal ja koosneb samuti riigimetsamaa liigendatuse tõttu mitmest lahustükist. Osaala kulgeb suures osas Sakala kõrgustikul, mille loodus on väga mitmekesine oma astangute, voorte, ooside, moreenkuplite ja jõeorgudega.

Põhjapoolse osaala tuntuim puhkeobjekt on kahtlemata Saeveski metsaonn ja Sakala tee matkarada, samuti Vanapagana metsaonn, Lõhavere linnamägi ja looduskaitseala Labidakivi - Viljandimaa suurim hiidrahn. Piirkonda tasub külastada ka Metsaülemate kivi (peenekristalne rändrahn) ehk Määrü kivi ning metsavendade mälestuskivi ja punkrit Tagametsa skaudilaagri läheduses. Sealsed metsad (nagu ka lõunapoolse osaala) võib enamjaolt liigitada arumetsade klassi. Leidub ka nõmme- (nt Luidete puhkekohas), laane- (Vanapagana metsaonni ümbruses) ja salumetsasid (Saeveski metsaonni juures). Endise Kabala metskonna metsades kasvab meie 35-st orhideeliigist 15. Osaala ilmestab suur loomastiku mitmekesisus – must-toonekurg, metsis, musträhn, kobras, jõevähk, saarmas, paksuseinaline jõekarp jpt. Piirkonna objektidest on ajalooliselt tähtis eestlaste muistse vabadusvõitluse ühe juhi, Sakala vanema Lembitu linnus – Lõhavere ehk Leole linnus. Seda on tõestanud mitmed väljakaevamised (J. Jung 1880; H. Moora 1937–1941, 1956–1962) ja nende käigus leitud. Lõhavere linnamäe lääneotsa madalamale neemikule on püstitatud eestlaste muistsele vabadusvõitlusele pühendatud monument "Sakalamaa kaitsjatele a. 1217–1223".

Lõunapoolse osaala huvitavamateks objektideks on Karksi vallas Läti piiri ääres mitmed õpperajad ja lõkkekohad. Lilli õpperajal on võimalik energiat koguda pihlakasalus, imetleda kopsusamblikku, jalutada mööda metsasihte- ja radasid, mida ilmestavad paarisaja aasta vanused tamme ja pärna alleed. Teringi õpperada köidab mitmekesise rabamaastikuga, kus rabasaartel võib kohata väga erinevaid metsatüüpe. Kalarikka Ruhijärve ääres on võimalik telkida ja järvemõnuseid nautida ning Rutu lõkkekohas tõusta Sakala kõrgustiku kõrgemasse punkti. Valgamaale jäävad Tünder järv, Lasa järv ja Valgjärv koos lõkkekohtade ja heade telkimisvõimalustega. Piirkonnas saab teavet Lilli loodusmajas olevast teabepunktist, kus toimuvad ka piirkonna üritused ning loodushariduslik tegevus.

RMK Aimla teabepunkt:

Aimla küla, Suure-Jaani vald, Viljandi maakond, telefon: 513 2994, e-post: aimla.looduskeskus@rmk.ee